

Posudek magisterské diplomové práce

Mariana Bernasová: Byla Staša Jílovská modernistickou překladatelskou osobností?

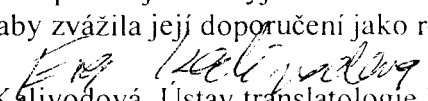
Práce diplomantky má v kontextu cílů a dosahovaných výsledků odborné translologie (a tím více magisterských diplomových prací) výjimečnou a ambiciózní koncepci: v první části zkoumá překladatelskou osobnost známé české překladatelky první poloviny 20. století, o níž však téměř neexistuje sekundární literatura; v druhé části aplikuje translologickou analýzu na texty dvou jejích překladů anglických románů, které zároveň charakterizuje jako modernistické. Práce tedy vyžadovala skloubení různých metodologií a schopnost nejen je použít, ale i propojit. Diplomantka tuto schopnost nade vší pochybnost prokázala.

V první části, kterou je možno číst jako hledání Jílovské v kulturních, společenských a politických souvislostech doby jejího života, prováděla diplomantka pramenný výzkum různých druhů, na jehož základě se jí povedlo vytvořit jakousi mozaiku společenských a kulturních skutečností, které se přímo týkaly osobního a „veřejného“ (vzdělání, tvůrčí a pracovní orientace) života Staši Jílovské. Jílovskou portrétuje na základě jejího životního a pracovního směřování jako jednu z českých „nových žen“, které se v české společnosti začínají uplatňovat poté, co do jejích genderových forem začíná promlouvat fungující ženské gymnázium Minerva, následně možnosti vysokoškolského ženského vzdělání i genderově politické zrovnoprávnění žen a mužů, umožněné zákonodárstvím první republiky. Přestože pokud jde o moderní i modernistický fenomén „nové ženy“ nepodkládá Bernasová svou práci publikovanou genderovou historií, ale vychází spíše z „common knowledge“ nebo i „common guess“ a ze svého výzkumu cituje nejvíce hlavní český primární pramen pro toto téma, Vondráčkovou 1991 a pak relevantní korespondenci (neodkazuje však v textu k dalšímu prameni své „common knowledge“, nepublikované přednášce Věšínové z rok 1997), daří se jí stvořit v Jílovské jeden reálný věrohodný portrét české „nové ženy“. Pro tu může být důležité příznivé rodinné zázemí, ale klíčové je pro ni iniciativní pracovní využití vlastního vzdělání (u Jílovské studium filologie vede přirozeně k redakční a překladatelské práci), žurnalistická práce spojená se zájmem o nový, „osvobozující“ životní styl, který různými způsoby osobně naplňuje, nová míra osobní nezávislosti, partnerské a ekonomické.

Pro první část práce je zásadní diplomantčino využití metody orální historie (materiál získaný z rozhovorů s dcerami Staši Jílovské). Z mého hlediska je toto využití ústojné a poučené metodikou tohoto druhu výzkumu; způsobem jeho využití je *konfrontace* materiálu získaného z rozhovorů s diplomantčinými argumenty vytvořenými na základě studia písemných pramenů.

V druhé části práce se diplomantka velmi zdařile podujala nelehkého úkolu vysvětlit modernistické rysy dvou anglických románů – děl Aldouse Huxleyho a Radclyffe Hall, autorů, které literární historie jako modernisty běžně nepojednává. Vybrala si a využila velmi ústojně teoretické pojednání fenoménů doby, zplodivší kulturní „modernismus“, z pera německého sociologa Georga Simmela; specificky tematicky užité je nachází v tvorbě obou zmíněných autorů. Její závěry jsou i literárně historicky nejen zajímavé, ale také cenné. Translologická analýza, která vymezuje nejdříve modernistické rysy románů, pokouší se je systemizovat pro účely srovnání originálu a překladu, dostatečně vysvětluje a úspěšně aplikuje toto srovnání, je velmi samostatnou a originální stejně jako průkaznou prací. Diplomantka v ní komplexně využívá svých kompetencí literárně analytických, lingvistických a teoreticko-translologických a prokazuje, že Jílovská specifický modernistický charakter obou románů převedla.

Jednoznačně doporučuji tuto výjimečně zdařilou diplomovou práci k obhajobě a navrhuji komisi, aby zvažila její doporučení jako rigorózní práce.

PhDr. Eva Kalivodová, Ústav translatologie FF UK, 20. 5. 2009